

РОЗВИТОК СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ СЛУЖБ З БОРОТЬБИ ПРОТИ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Проект здійснюється Організацією економічного співробітництва та розвитку за підтримки Державного департаменту США, Бюро з міжнародних питань у сфері боротьби з незаконним обігом наркотиків та правоохоронних питань

ОПИС ПРОЕКТУ

Вступ

У 2005-2006 роках Антикорупційною мережею Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD/ACN) та Американською асоціацією юристів (ABA/CEELI) за фінансової підтримки Бюро з міжнародних питань у сфері боротьби проти незаконного обігу наркотиків та правоохоронних питань Державного департаменту США реалізовувався проект щодо реформування правоохоронних органів та боротьби проти корупції в Україні. Серед головних результатів проекту: вивчення європейських та інших моделей створення спеціалізованих служб з боротьби проти корупції, а також вивчення правоохоронних систем України та країн Європейського Союзу. Результати цього етапу заклали підґрунтя для наступного проекту щодо посилення можливостей правоохоронної системи України розслідувати та переслідувати в кримінальному порядку корупційні діяння відповідно до європейських норм і стандартів.

Цілі проекту

Головною метою цього проекту є посилення інституційних можливостей ефективно виявляти, розслідувати і переслідувати корупцію в Україні. Перш за все, заходи в межах проекту спрямовані на підтримку національних зусиль у прийнятті рішення щодо створення нового органу чи нових підрозділів в межах існуючих правоохоронних органів, які відповідатимуть за розслідування та/або кримінальне переслідування корупції. З огляду на роль прокуратури в кримінальному процесі та враховуючи європейські стандарти щодо спеціалізації при кримінальному переслідуванні корупції, проект також має на меті сприяти реформуванню прокуратури.

Проект залучатиме експертів для надання індивідуальних, регулярних та спеціалізованих порад українським організаціям-партнерам в процесі вироблення та прийняття рішення щодо того, яка з моделей, що відповідають європейським стандартам, повинна бути обрана Україною, а також наступної реалізації.

Заходи в межах проекту будуть спрямовані на підтримку практичних дій, що здійснюватимуться Україною з метою вдосконалення правоохоронних інституцій у сфері подолання корупції. Доцільно утриматися від розробки детального плану дій, з чітко визначеними результатами, часовими рамками та бюджетом. З метою збільшення впливу проекту буде обрано гнучкий підхід, який корегуватиметься, виходячи з потреб, і за якого конкретні заходи розпочинатимуться після того, як українські партнери висловлять чіткий намір і готовність щодо їхньої підтримки.

Українські партнери

Успіх проекту буде визначатися перш за все бажанням і здатністю української влади започаткувати системний, сфокусований процес реформ, а також використати зовнішню експертну та фінансову допомогу. Українськими партнерами будуть Секретаріат Президента України та дорадчі органи при Президентові, Апарат Ради національної безпеки та оборони, Міністерство юстиції, Комітет Верховної Ради України з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією, відповідні правоохоронні органи, які залучатимуться до проекту в ході його реалізації, тощо.

Структура/складові проекту

1. Група експертів для надання порад на стадії визначення моделі спеціалізації/створення нового органу: сформувати групу найкращих експертів у сфері боротьби проти корупції переважно з перехідних європейських держав, а також з окремих держав-членів ОЕСР; експерти будуть готові надати поради на запити, а також здійснювати перегляд, надавати коментарі щодо різних документів, які надходитимуть від органів влади України.

Йдеться, насамперед, про питання інституційного становлення та нормативно-правового забезпечення створення спеціалізованого антикорупційного органу, а саме: визначення завдань і повноважень такого органу, його місця в системі державної влади, підпорядкованості, підзвітності та підконтрольності, юрисдикції і порядку взаємодії з іншими правоохоронними органами, включно з механізмами координації та обміну інформацією щодо виявлення, розслідування та переслідування корупції. Додатковим питанням є роль спеціалізованих органів у розробці та імплементації антикорупційної стратегії і плану дій, створення та виконання галузевих антикорупційних планів.

Цей компонент проекту також включає надання експертної допомоги органам влади України в розробці та реалізації антикорупційної спеціалізації прокурорів.

2. Консультавання щодо налагодження ефективного управління органом: з тим, щоб забезпечити успішне функціонування спеціалізованого антикорупційного органу чи спеціалізованих підрозділів в рамках правоохоронних органів, слід розробити політику діяльності в кількох напрямках: кадрове забезпечення, звітування, координування з іншими органами, кодекси поведінки співробітників, навчання персоналу тощо.

Це повинно включати:

а) *Кадрові питання.* Розроблення та впровадження конкурсних процедур відбору кадрів, призначення голови та керівного складу; перевірка професійних навичок та знань; тести на професійну придатність; посадові правила та інструкції, етичний кодекс; професійний розвиток на основі правил просування по службі, що ґрунтуються на заслугах; система оцінювання роботи; підвищення кваліфікації тощо.

б) *Стратегічне планування.* Розроблення та впровадження коротко (1-2 роки) та середньо (3-5 років) строкових планів дій; індикаторів і критеріїв оцінювання результатів діяльності; механізмів та процедур моніторингу; методології приведення фінансових ресурсів у відповідність до стратегічних цілей (бюджетне планування) тощо.

c) *Звітування та підзвітність*. Розроблення системи звітування, у тому числі підготовка звітів для вищих органів, ЗМІ, громадянського суспільства, міжнародної спільноти тощо; правил щодо доступу і роботи з конфіденційними матеріалами та матеріалами з обмеженим доступом; правила взаємодії із засобами масової інформації тощо.

d) *Міжвідомча співпраця*. Розроблення процедур координації зусиль та співпраці з іншими правоохоронними органами і пов'язаними міністерствами, у тому числі розроблення процедур і меморандумів про взаєморозуміння; правил і процедур обміну інформацією, ресурсами, конфіденційною інформацією; перегляд законодавчих актів; підготовка антикорупційних стратегій, секторальних стратегій та планів дій тощо.

3. Професійна підготовка з питань виявлення, розслідування та кримінального переслідування корупції: залежно від стадії створення нового органу, у межах проекту можуть проводитися відповідні тренінги для персоналу.

До таких заходів належать:

a) *Проведення у справах про корупцію*: методи виявлення корупції; обмін інформацією і координація між відомствами; юрисдикція і прийняття рішень щодо початку, передачі та закриття справ; створення антикорупційних груп слідчих і прокурорів, забезпечення ефективного керівництва груп прокурорами та забезпечення необхідної експертизи всередині груп; збір доказів, документування і звітність; представлення і підтримка справ в судах відповідними прокурорами; аналіз справ тощо;

b) *Специфічні методи кримінального розслідування і переслідування за корупційні злочини*: спеціальні слідчі дії (прослуховування, методи проведення судових експертиз щодо інформаційних технологій та фінансів); окремі питання розслідування і переслідування юридичних осіб, іноземних та міжнародних посадових осіб; конфіскація доходів, здобутих злочинним шляхом; взаємна правова допомога і екстрадиція у справах, пов'язаних з корупцією тощо.

4. Місцевий експерт/радник: виходячи з потреб, що виникатимуть під час створення правоохоронного антикорупційного органу, до роботи в проекті може бути залучений спеціальний радник, який працюватиме з новопризначеним керівництвом як тренер з підвищення кваліфікації з багатьох питань, у тому числі щодо менеджменту та професійних навиків.

Контакти:

ОЕСР, Антикорупційна мережа

Ольга Савран
Адміністратор
Відділ боротьби проти корупції
Директорат у справах фінансів та підприємництва

2, rue André-Pascal
75775 Paris Cedex 16, France

Дмитро Котляр
Керівник проекту, консультант
Відділ боротьби проти корупції
Директорат у справах фінансів та підприємництва

2, rue André-Pascal
75775 Paris Cedex 16, France

Тел.: + 33 145 24 13 81
Факс: + 33 144 30 63 07
Ел. пошта: olga.savran@oecd.org
<http://www.oecd.org/corruption/acn>

Тел.: + 33 145 24 94 43
Факс: + 33 144 30 63 07
Ел. пошта: dmytro.kotliar@oecd.org

Тетяна Хаванська

Радник проекту
Тел.: + 380 67 162 99 84
Ел. пошта: Tanya.Khavanska@gmail.com

Посольство США

Олена Кустова

Менеджер проектів
Відділ з правоохоронних питань
Тел.: + 380 44 490 4135
Факс: + 380 44 490 4081
Ел. пошта: KustovaOL@state.gov